

Cu multă bucurie am întâmpinat vestea că Sinodul Bisericii Ortodoxe Române are în vedere, pentru anul 2025, canonizarea părintelui Ilie Cleopa, alături de alte figuri luminoase ale spiritualității creștin-ortodoxe, cum ar fi părintele Dumitru Stăniloae, Cuviosul Paisie Olaru sau părintele Gherasim Iscu. În adolescență am devorat, pur și simplu, cărțile părintelui Cleopa și am revăzut, de-a lungul anilor, de nenumărate ori, interviurile cu el. Nici nu aș ști care fațetă a personalității sale mă fascina mai înainte de toate: memoria sa fabuloasă?; graiul său moldovenesc ce te făcea să te întorci cu gândul în trecut, la Ion Creangă (un Creangă tobă de literatură patristică)?; aerul său șugubăț și sever deopotrivă?; puterea cuvântului său, ce te aducea la Hristos, după ce ai căutat zadarnic adevărul în alte zări ale spiritului? În articolul de față ne vom concentra atenția asupra unei dimensiuni mai puțin cunoscute a personalității sale, aceea de mărturisitor al lui Hristos. De-a lungul vieții, Cuviosul Ilie Cleopa s-a retras în munți în trei rânduri. Cum s-a petrecut prima retragere? Era ziua de 21 mai 1948, praznicul Sfinților Împărați Constantin și Elena. După săvârșirea în sobor a Sfintei Liturghii, părintele Cleopa ținu o predică în care lauda faptele minunate ale celor doi conducători, reamintindu-le credincioșilor cum Împăratul Constantin a stăvilit prigoana îndreptată împotriva creștinilor și cum a înălțat spre cer minunate și vestite lăcașuri Domnului.

La un moment dat, părintele spuse: „Să dea Dumnezeu ca și conducătorii noștri de acum să fie ca Sfinții Împărați, ca să-i pomenească Biserica în veac!”. Ce a urmat aflăm direct de la părintele Ilie Cleopa care, peste ani, rememora acel moment înaintea ucenicilor săi: „Atunci unul din popor m-a și înregistrat și nici n-am apucat să-mi scot veșmintele, că a venit o mașină și mi-au zis să merg cu ei. M-au dus la Târgu Neamț și acolo m-au pus într-un beci care nu avea decât un pat de ciment. Apoi m-au anchetat timp de cinci zile, ținându-mă fără apă și fără mâncare. Pe urmă mi-au dat drumul”. Nu trebuie să ne mire această întâmplare. Orânduirea comunistă, atee, avea informatori peste tot. Era un timp sumbru, în care ferocitatea oamenilor făcea casă bună cu absurdul. Puteai să primești ani grei de temniță pentru o poezie (cum a făcut Radu Gyr pentru poezia „Ridică-te Gheorghe, ridică-te Ioane!”) sau chiar pentru mai puțin de atât: pentru un banc, pentru o vorbă critică aruncată în vânt sau într-o scrisoare. Sfătuit de un creștin binevoitor să se retragă pentru o vreme, părintele Cleopa a plecat noaptea, în adâncul pădurii, într-un loc pe care sătenii îl știau de „Piciorul Cucului” și care se afla la o distanță de 6 km de Mănăstirea Sihăstria. Va petrece acolo 6 luni, într-un bordei sub pământ, cufundându-se în rugăciuni fierbinți multe ore din zi și din noapte, înălțate către Atotputernicul și Milosârdul Dumnezeu. În acel loc binecuvântat va trăi întâmplări minunate.

În zilele când își clădea bordeiul, păsărelele veneau și i se așezau pe creștet, iar când s-a împărțit prima dată în pustie, au zburat la el niște păsări, desprinse parcă din altă lume: aveau câte o cruce zugrăvită pe cap și cântau mirific. Altădată, în momentul în care a rostit cuvintele care deschideau Sfânta Liturghie: „Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin”, s-a ivit din senin o mulțime de păsări, încântătoare la vedere care, poposind într-o tufă au început să înalțe triluri felurite. Părintele, întrebându-se în sine sa, „Ce să

fie asta?”, un glas lăuntric i-a șoptit: „Aceștia sunt cântăreții de strană!”. Pe la începutul lui 1952, pe când părintele Ilie Cleopa era starețul Mănăstirii Slatina, într-o noapte, securitatea comunistă a descins în incintă și l-a arestat împreună cu părintele Arsenie Papacioc și cu fratele Constantin Dumitrescu, viitorul părinte Marcu de la Sihăstria. Reprezentanții orânduirii comunist-atee, i-au anchetat toată noaptea, iar pe părintele Cleopa îl învinovăteau: „Dumneata sabotezi economia națională și spui că astăzi este Gheorghe și mâine Vasile și este sărbătoare, iar oamenii pun țapina jos și nu mai lucrează!”. Părintele le-a replicat: „Cum să nu spun că este sărbătoare, dacă este scrisă în calendar de Sfânta Biserică?”. I-au poruncit să înceteze să mai facă propagandă religioasă. Arhimandritul Ilie Cleopa rememora, mai târziu, împreună cu ucenicii săi, clipele de coșmar prin care a trebuit să treacă atunci: „M-au chinuit, m-au ținut închis într-un beci cu trei sute de lumini trei zile și trei nopți, am orbit, nu mai vedeam nimic când am ieșit de acolo. Am aflat apoi că voiau să-mi pierd memoria, ca să nu-i mai pot învăța pe oameni. Dar Dumnezeu mi-a purtat de grijă, că nu am stat mult”. A urmat a doua retragere, în Munții Stânișoarei, de această dată. La pustie s-a bucurat de clipe de mult har, dar și ispitele au fost pe măsură. Acum îl însoțise și prietenul său, părintele Arsenie Papacioc.

Acesta povestea: „Ne-a apucat odată o ploaie mare într-o pădure nu prea înaltă, mare cât casa. Părintele Cleopa era într-o parte și eu în altă parte. Căutam tufișuri mai dese să ne adăpostim. Părintele însă insista, așa, pe sub ramuri, să vin la el. Până acolo erau cam 30 de metri. Eu ziceam că locul meu este mai bun, iar sfinția sa zicea că locul lui. Atunci m-am gândit: Nu! Stai, măi băiete! Ia să ascult eu pe părintele Cleopa. Am fugit de acolo și imediat a trăsnit locul acela în care am fost eu. M-a impresionat! Iată ce înseamnă ascultarea!”. În aprilie 1959 a izbucnit prigoana îndreptată față de împotriva Bisericii. Avea să țină până în 1964. Îi viza, în primul rând, pe trăitorii credinței întru Hristos (monahi, monahii, stareți și duhovnici) care își mărturiseau, plini de înfocare, această credință, atrăgând prin acest dar, în jurul lor, oamenii însetați de cuvântul viu al Evangheliei. Prin decret guvernamental, la finele lui 1959, au fost excluși din sfintele lăcașuri monahii care aveau până în 55 de ani și monahiile până în 50 de ani. Arhimandritul Ioanichie Bălan, biograful părintelui Cleopa, scrie despre acest tragic eveniment care a marcat istoria monahismului românesc: „Decretul a fost aplicat cu severitate, sub controlul securității și cu supravegherea organelor politice din fiecare zonă. Până în primăvara anului 1960 au fost excluși din mănăstiri peste 4.000 de monahi și monahii. Cele mai greu lovite au fost însă mănăstirile din Moldova, fiind mai multe și cu vocație duhovnicească mai mare. Unele mănăstiri, ca Sihăstria și Slatina, au fost transformate în mănăstiri-azil. (...) Schiturile mici, mănăstirile rămase fără călugări, ca și mănăstirile profund misionare au fost închise sau transformate în parohii, pe care le deserveau preoții de mir, iar primirea de noi tineri în mănăstiri era interzisă și supravegheată de securitate”. (Arhim. Ioanichie Bălan, *Viața și nevoițele Arhimandritului Cleopa Ilie*, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, 1999, p. 112) Astfel, protosinghelul Ioil Gheorghiu, starețul Sihăstriei și Ieromonahul Varsanufie Lipan, ucenicul de chilie al părintelui Cleopa au fost dați afară din monahism. Vrând să iasă de sub supravegherea securității comuniste, părintele Cleopa se retrage pentru a treia oară, de această dată în Munții Moldovei.

Șase ani a petrecut în retragere, rugându-se intens și scriindu-și „pe rădăcinile brazilor”, cum mărturisea el, o parte din cărțile care se vor bucura mai târziu de o largă circulație în rândul credincioșilor – printre ele, *Urcuș spre Înviere*. Predici pentru monahi, *Despre vise și vedenii* și *Minunile lui Dumnezeu din zidiri*. Dedică rugăciunii, convorbirii cu Dumnezeu, mult timp: se ruga 10-12 ore în decurs de o zi și o noapte. În cele din urmă, a revenit în obștea Mănăstirii Sihăstria în 1964, la rugămintele părinților Ioanichie Bălan și Paisie Olaru și a altor bătrâni îmbunătățiți care viețuiau acolo. Aceste crâmpie biografice ne adevăresc faptul că minunatul părinte Ilie Cleopa – prin a cărei personalitate fascinantă au fost atrași la credința ortodoxă mii și mii de oameni, odată plecat din această lume efemeră, a înmulțit prin înalta sa trăire duhovnicească nu doar ceata cuvicioșilor, ci și pe aceea a mărturisitorilor Domnului nostru Iisus Hristos.

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*